

UNIVERSITETET I OSLO

10/17 AF

OLDSAKSAMLINGEN
VIKINGSKIPSHUSET

FREDERIKS GATE 2, OSLO I
TELEFON (02) 33 00 70

UNIVERSITY MUSEUM OF
NATIONAL ANTIQUITIES
VIKING SHIP MUSEUM
FREDERIKS GATE 2, OSLO I

BESTYRRER:
PROF. DR. SVERRE MÅRSTRANDER

OSLO,
REF.:

1685 304.75

MARKT 091

EN FORELØPIG REDEGJØRELSE FOR ARKEOLOGISKE UNDERSØKELSER PÅ
AUGLAND; GNR: 20, KRISTIANSAND KOMMUNE, VEST-AGDER I 1974.
OMLEGGING AV RIKSVEI 12.

Ved konservator Perry Rolfsen.

Innledning.

Undersøkelsene foregikk i tidsrommene 4. juni - 22. juni, 30. juni
9. juli, 11. august - 31. august, 8. september - 16. september og
31. oktober - 1. november 1974. Gravningen ble ledet av
konservator Rolfsen og 22 personer deltok i kortere og lengre
perioder. I tidsrommet oktober - desember 1974 var fire studenter
engasjert til rengjøring og preparering av funnene mens Rolfsen
ordnet materialet. Fra 6. mars - 6. mai 1975 har Rolfsen permisjon
fra sin stilling til å ordne funnmaterialet, skrive rapporten og
forberede undersøkelsen i 1975.

For tiden skriver Rolfsen en omfattende rapport om undersøkelsen,
ledsaget av tegninger og fotografier av fornminner og oldsaker.
Samtidig foregår rentegning av planer og profiler, sammenliming
av keramikkskår, fotografering og preparering av oldsaker.
På grunn av den korte tiden som har stått til rådighet, vil det
ikke være mulig å fullføre rapporten før feltarbeidet fortsetter
den 12. mai. Dette skyldes også at vi først og fremst har lagt
vekt på å sikre funnene for ettertiden ved å rengjøre, preparere,
nummerere og ordne dem. Dette arbeidet har vært meget tidkrevende
på grunn av den usedvanlig store funnmengden.

Matjorda i det aktuelle gravningsområdet ble fjernet med maskiner og lagt opp i hauger utenfor feltet, tilsammen omkring 1000 m³. Matjordlaget var opptil 1,2 m tykt. Det ble påvist oldsaker i den utkjørte matjorda som vil bli siktet i 1975.

Den framgravde kulturjorda ble siktet i en stor siktemaskin som Vegvesenet stilte til rådighet. Maskestørrelsen på duken var 7 mm x 7 mm. Ved å sikte massen kunne en dermed grave grovere og raskere, og en sparte således mye tid og arbeid. En stor del av oldsakene framkom under siktingen.

Det ble påvist 6 hustufter, derav 4 rektangulære hus, 1 grophus og 1 ringformet hus. Av tuftene er det bare det ringformete huset som er fullstendig utgravd. Mellom tuftene ble det undersøkt omkring 90 groper av forskjellige typer som graver, kokegroper, ildsteder, kullgroper og stolpehull, og det ble også funnet konsentrasjoner av råleire. Alle de ovennevnte nedskjæringene viste seg meget tydelig i den sandholdige undergrunnen. Over hele undersøkelsesområdet framkom oldsaker som dels lå i konsentrasjone dels som enkeltfunn.

Ingen av de fire rektangulære tuftene er fullstendig undersøkte. De fortsetter inn i de områdene som skal graves i 1975. Bredden på tuftene er 4-5 m og lengden er ennå ikke fastslått, den ene er avdekket i en lengde av 11 m. Det ble funnet stolpehull og ildsteder i tuftene. Trestolper synes å ha utgjort hovedkonstruksjon og veggene har trolig vært bygd av leirklint risfletning. I tuftene fantes flere tusen keramikkskår, flere perler, spinnehjul, skår av romerske glassbegre, kniver av jern og flere andre jerngjenstander, slagg og brente bein. Et ildsted i en av tuftene, rute I 60, er radiologisk datert til 130[±] 80 år e.Kr.

Grophuset har en oval grunnform, og det er skåret ned i undergrunnen. Det er ca. 12 m langt og 8 m bredt og største dybde er ca. 1,3 m. Sidene i huset skråner ned mot bunnen som har utgjort et plant område på ca. 18 m². Bunnen i huset besto av et opptil 10 cm tykt lag med leire. I huset er det to stratigrafiske kulturlag som er atskilt av to kullag. Det øverste kullaget er radiologisk datert til 30[±] 80 år e.Kr., det nederste til 170[±] 80 år e. Kr. Omkring 18 ildsteder og kullgroper ble funnet i ulike

keramikk på stedet, ikke bare til eget behov, men også for handel. Muligheten for at en skal finne rester av keramikk-ovner i det gjenstående gravningsområdet synes å være meget god.

Det ble i alt funnet 48 perler av forskjellig form og farger. De er av glass, mosaikkglass, fluss, jet, rav og kleber. De fleste av disse er kommet fra Rhinområdet.

Skår av romerske glassbegre viser kontakt med Romerriket. Det er skår av både glasspøkaler og skåler. Det er meget sjeldent å finne skår av glassbegre i tufter.

Det framkom 15 hele og fragmentariske spinnehjul, derav 13 av leire, 1 av kleber og 1 av serpentin. Det er interessant at de fleste er laget av leire. Spinnehjul ble brukt på håndtenen i forbindelse med spinning av ull.

En mengde gjenstander av jern ble funnet, f.eks. pilespisser, kniver, fil, fiskekrok, nåler, kroker, spikrer, nagler og de vitner om forskjellige aktiviteter og håndverk. Likeså fantes et stort antall slaggstykker som viser at det har foregått jernframstilling på stedet.

Det kan nevnes at spredt i det undersøkte feltet framkom stykker av flere skafthulløkser, pilespisser av flint og skifer, skrapere av flint og flere hundre flintavslag. Gjenstandene er fra en eller flere steinalderboplasser som kan dateres til slutten av yngre steinalder, ca. 2000 f.Kr.

Datering.

De radiologiske dateringer antyder en tidfesting av boplasskomplekset fra 1. - 4. århundre e.Kr., dvs. eldre og yngre romertid. En del av oldsaktypene stemmer overens med denne dateringen, mens andre oldsaker, særlig flere leirkartyper, burde etter tradisjonell datering være fra 5. og 6. århundre e.Kr., dvs. fra folkevandringstiden. De foreliggende radiologiske dateringene indikerer at vår tradisjonelle datering av flere keramikktyper må tas opp til ny vurdering. Det er søkt om å få innvilget ytterligere 9 kullprøver til C-14 dateringer.

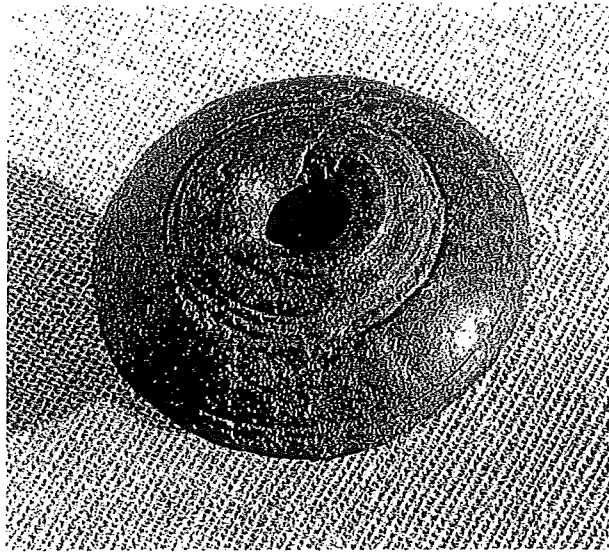
FOTO
Tom Bloch-Nakkerud
TraxlRama

Spinnehjulet
som Per grov fram
i P 80 Grop 1.

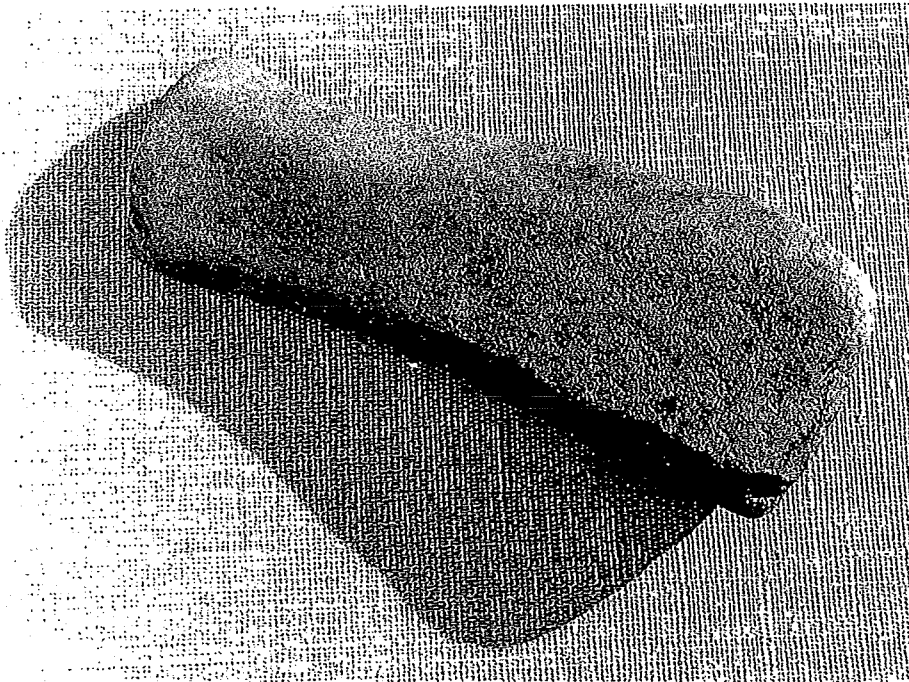
Diameter 4,5 cm

Tykkelse 2,2 cm

Hull diam. 0,8 cm

45-36

45-37

Brynet som Inger grov fram i J45 22/6b.

